ระบบสีเขียว

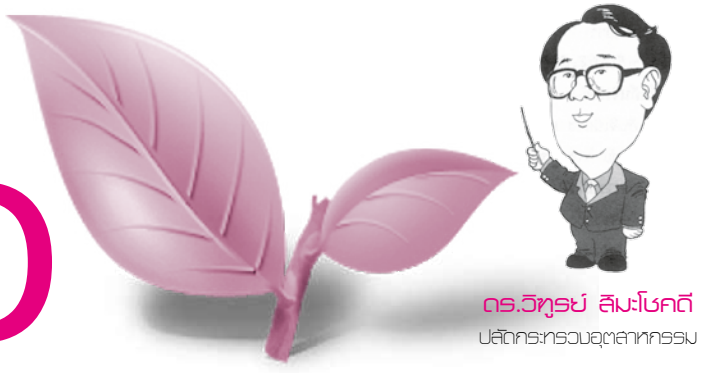

ดร.วิฑูรย์ สิมะโชคดี
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ในการพัฒนาอุตสาหกรรม (โรงงาน) ให้เป็น **"อุตสาหกรรมสีเขียว"** (Green Industry) อย่างเต็มรูปแบบนั้นจะมีด้วยกัน 5 ระดับ (เหมือนขึ้นบันได 5 ขั้น) อันได้แก่

1. ความมุ่งมั่นสีเขียว (Green Commitment)
2. ปฏิบัติการสีเขียว (Green Activity)
3. ระบบสีเขียว (Green System)
4. วัฒนธรรมสีเขียว (Green Culture)
5. เครือข่ายสีเขียว (Green Network)

ฉบับที่แล้ว (ในซื่อตอน "อุตสาหกรรมสีเขียวที่จับต้องได้") ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินการอย่างง่ายๆ เพื่อกรุยทางเข้าสู่การเป็น "อุตสาหกรรมสีเขียว" โดยใช้**หลักการ 5ส** (สะสาง สะดวก สะอาด ถูกสุขลักษณะและสร้างนิสัย) และ**หลักการ** 3R (Reduce Reuse Recycle) **เป็นพื้นฐาน**ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในที่ทำงานและพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่องค์กร

แต่การที่จะทำให้โรงงาน หรือสถานประกอบการเป็น "อุตสาหกรรมสีเขียว" นั้น ยังจะต้องอาศัยปัจจัยอีกหลายอย่างที่ถือว่าเป็น *"ปัจจัยแห่งความสำเร็จ"* หรือ *"Critical Success Factors"* (CSFs) เช่นเดียวกับที่ต้องมี *"การบริหารจัดการคุณภาพ"* (Quality Management) ด้วย โดยปัจจัยดังกล่าวจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของอุตสาหกรรมและสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงงาน หรือสถานประกอบการ

ตัวอย่างของ CSFs ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง ความรู้ความสามารถของบุคลากร ข้อมูลที่เกี่ยวกับผลประกอบการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือของบุคลากรทั่วทั้งองค์กร เป็นต้น หากองค์กรใดสามารถระบุได้ชัดเจนว่า CSFs ขององค์กรคืออะไรแล้ว องค์กรนั้นก็จะนำปัจจัยนั้นไปวางแผนเพื่อกำหนดระบบและแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องได้มากขึ้น

"ระบบ" ที่เกี่ยวพันกับการพัฒนาโรงงานไปสู่อุตสาหกรรมสีเขียวซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี ก็คือ *"ระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม"* (Environmental Management System) หรือ ISO 14000 ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลในเรื่องของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีพื้นฐานอยู่บน *"หลักการ P-D-C-A"* (Plan Do Check Action) ของ ISO 9000 ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของ *"การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง"* (Continuous Improvement) โดยเริ่มที่ (1) การกำหนดนโยบายและการวางแผนงานด้านสิ่งแวดล้อม (2) การนำแผนไปปฏิบัติ (3) การติดตามประเมินผล (4) การทบทวนและรักษาไว้ซึ่งระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

นอกจากมาตรฐาน ISO 14000 แล้ว ยังมีมาตรฐาน *"ระบบการบริหารจัดการพลังงาน"* หรือ ISO 50001 ที่เป็นระบบสีเขียวอีกหนึ่งทางเลือกและยังคงอยู่บนหลักการ P-D-C-A เช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นกรอบสำหรับการบริหารจัดการพลังงาน เพื่อทำให้องค์กรมีระบบและกระบวนการปรับปรุงสมรรถนะด้านพลังงาน อันเป็นผลทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน ลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ด้วย

สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) นั้น อาจเห็นว่า *"ระบบสีเขียว"* อย่างเช่น ISO14000 และISO50001 จะเพิ่มภาระด้านต้นทุนในการดำเนินงานมากขึ้น เพราะต้องมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งเรื่องนี้กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำ *"โครงการพัฒนาโรงงาน หรือสถานประกอบการให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม"* (Corporate Social Responsibility: CSR) ที่เรียกว่า CSR-DIW (มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ฉบับกรมโรงงานอุตสาหกรรม) และ CSR-DPIM (มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ฉบับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมทั่วไปและอุตสาหกรรมเหมืองแร่ตามลำดับ ทั้งสองโครงการมีพื้นฐานมาจากแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO26000) โดยสถานประกอบการสามารถขอเข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและยังสามารถประเมินให้เป็น *"อุตสาหกรรมสีเขียวระดับ 3* หรือ *"ระบบสีเขียว"* (Green System) เทียบเท่ากับมาตรฐานอื่นๆ ได้อีกด้วย

"ระบบสีเขียว" (Green System) จึงมีความสำคัญและเปรียบเสมือนเป็นแนวทางดำเนินการของโรงงาน หรือสถานประกอบการสู่การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่เป็นเพียงการกำหนดนโยบายและเลือกทำกิจกรรมบางอย่างเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติด้วย

สิ่งที่สำคัญยิ่งของ *"ระบบสีเขียว"* ก็คือการรับรองจากบุคคลที่ 3 ว่า *"เราใช่เราเป็น"* ตามมาตรฐานสากลที่ยอมรับกัน ไม่ใช่เออออห่อหมกด้วยตัวเราเองว่า "เราใช่เราเป็น" **ครับผม!** TPA news